

9 Οκτωβρίου 1967

Ερνέστο Τσε Γκουεβέρα

Γεννήθηκε στις 14 Ιουνίου 1928, στην πόλη Ροσάριο της Αργεντινής, και ήταν το πρώτο από τα πέντε παιδιά μιας οικογένειας αριστοκρατών, ισπανοϊρλανδικής καταγωγής και αριστερών τάσεων. Ο Ερνέστο Γκουεβέρα ντε λα Σέρνα υπέφερε από άσθμα και σπούδασε ιατρική, κυρίως για να τα βγάλει πέρα με την πάθησή του. Στα 1953, είχε ολοκληρώσει τις σπουδές του και είχε σχηματίσει συγκεκριμένες απόψεις για τη χειραφέτηση της Νότιας Αμερικής. Πίστευε ότι η ριζική λύση για τη Λατινική Αμερική ήταν μια επανάσταση, όχι κάθε λαού χωριστά αλλά ταυτόχρονα όλων των καταπιεσμένων ως μια συνολική πολιτιστική και οικονομική οντότητα. Το είχε επιχειρήσει και σε μεγάλο βαθμό το είχε πετύχει ο Σιμόν ντε Μπολιβάρ, πάνω από ένα αιώνα νωρίτερα, όταν απελευθέρωσε τη Νότια Αμερική από την ισπανική κατοχή. Αυτή τη φορά, ήταν η ώρα της κοινωνικής επανάστασης με βασικό εχθρό τις Ηνωμένες Πολιτείες που θεμελιώναν την εκμετάλλευση και την εξουσία τους μέσα από αυταρχικά καθεστώτα και αμερικανοδίαιτες δικτατορίες.

Από το 1951, ο μαρξιστής Τζάκομπο Αρμπένζ, εκλεγμένος πρόεδρος της Γουατεμάλας, είχε ξεκινήσει σειρά κοινωνικών μεταρρυθμίσεων, προσπαθώντας παράλληλα να απεμπλακεί από τα αμερικανικά συμφέροντα. Ο Γκουεβέρα έσπευσε εκεί (1953), ελπίζοντας ότι θα ήταν ο πυρήνας της κοινωνικής επανάστασης που ίσως μπορούσε να απλωθεί σε ολόκληρη τη Λατινική Αμερική. Με χρηματοδότηση της αμερικανικής «Γιουνάιτεντ Φρουτ» και ενέργειες της CIA, ο Αρμπένζ ανατράπηκε αιματηρά (1954). Ο Γκουεβέρα δεν είχε πια καμιά αμφιβολία ότι οι ΗΠΑ δεν επρόκειτο να επιτρέψουν πουθενά να στεριώσει προοδευτικό καθεστώς. Προσπαθούσε να συλλάβει τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να ξεσπάσει μια παγκόσμια επανάσταση. Πια, ήταν ο Τσε, όπως τον αποκαλούσαν οι φίλοι του εξαιτίας μιας λεκτικής ιδιομορφίας. Έφυγε στο Μεξικό, να συναντηθεί με τους εξόριστους Κουβανούς επαναστάτες που ανασυντάσσονταν εκεί, κάτω από την ηγεσία των αδελφών Φιντέλ και Ραούλ Κάστρο.

Οι αδελφοί Κάστρο, ο Τσε κι ο γδόντα ακόμα πατριώτες βγήκαν κρυφά στην Κούβα με τη θρυλική θαλαμηγό «Γκράμμα». Ήταν 2 Δεκεμβρίου 1956, όταν έγινε η μυστική απόβαση. Το

εγχείρημα είχε προδοθεί και η ομάδα έπεσε πάνω στον στρατό του δικτάτορα Μπατίστα. Μετά από λυσσαλέα μάχη και με τον Γκουεβέρα τραυματισμένο, τα δυο αδέρφια και οι ελάχιστοι επιζώντες κατάφεραν να διαφύγουν στην απόκρημνη Σιέρα Μαέστρα. Δυο χρόνια αργότερα, τα πάντα είχαν αλλάξει. Ο ανταρτοπόλεμος πήρε γρήγορα διαστάσεις τυφώνα. Την πρωτοχρονιά του 1959, ο δικτάτορας Φουλτζένσιο Μπατίστα το έσκαγε στην Δομινικανική Δημοκρατία, ενώ η Αβάνα έπεφτε στα χέρια των επαναστατών. Στις 16 Φεβρουαρίου 1959, ο Φιντέλ Κάστρο ορκιζόταν πρωθυπουργός.

Ένδοξος μαχητής, βαθιά φιλοσοφημένος και δεξί του χέρι, ο Ερνέστο Τσε Γκουεβέρα πήρε την κουβανέζικη υπηκοότητα κι έγινε μέλος της κυβέρνησης εκπροσωπώντας την Κούβα σε πολλές εμπορικές αποστολές. Η φήμη του όμως είχε να κάνει με το ξεσκέπασμα του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού και της νεοαποικιοκρατίας καθώς οι Αμερικανοί τον έβρισκαν μπροστά τους, σε κάθε εκδήλωση της εξωτερικής τους πολιτικής. Ως μέλος της κυβέρνησης, ανέλαβε το βιομηχανικό τμήμα της αγροτικής μεταρρύθμισης, έγινε πρόεδρος της Εθνικής Τράπεζας και έφτασε υπουργός Βιομηχανίας. Ταυτόχρονα, έγραφε. Και τα βιβλία του για το αντάρτικο, για το σοσιαλισμό και το άτομο, για το κουβανέζικο σοσιαλιστικό πείραμα κ.λπ. επέδρασαν καταλυτικά στη μαρξιστική σκέψη και γνώρισαν μεγάλη διάδοση.

Και ξαφνικά, τον Απρίλιο του 1965, ο Ερνέστο Τσε Γκουεβέρα χάθηκε από τη δημόσια ζωή της Κούβας. Για δυο χρόνια, μόνο σκόρπιες πληροφορίες ακούγονταν για τη δράση του. Η επανάσταση είχε νικήσει στην Κούβα αλλά για τον Τσε αυτό δεν ήταν παρά μόνο μια αρχή. Βρέθηκε στην Αφρική να οργανώνει, μαζί με άλλους Κουβανούς μαχητές, το αντάρτικο στο Κογκό. Και, το φθινόπωρο του 1966, εισχώρησε στη Βολιβία, οργανωτής του επαναστατικού κινήματος των αγροτών ενάντια στην εκεί στρατοκρατική κυβέρνηση. Εκπαιδευμένος από τους Αμερικανούς, ο στρατός του δικτάτορα Μπαριέντος στρίμωξε τους επαναστάτες στην περιοχή της Σάντα Κρουζ. Στις 8 Οκτωβρίου 1967, οι ειδικές δυνάμεις του βολιβιανού στρατού εκμηδένισαν τους αντάρτες. Στη διάρκεια της μάχης, ο Ερνέστο Τσε Γκουεβέρα πληγώθηκε κι αιχμαλωτίστηκε. Τον εκτέλεσαν, την επομένη, 9 Οκτωβρίου 1967.

1906: Γεννιέται ο Σενεγαλέζος ποιητής, φιλόσοφος και πολιτικός, Λεοπόλδος Σεντάρ Σενγκχόρ. Ήταν πρόεδρος της χώρας του κατά την περίοδο 1960 - 80.

1914: Κατά τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο, γερμανικά στρατεύματα κυριεύουν τη βελγική πόλη Αντβέρπ.

1915: Αυστριακές και γερμανικές δυνάμεις κυριεύουν το Βελιγράδι, ενώ οι Βούλγαροι εισβάλλουν στη Σερβία από τα ανατολικά.

1934: Για λογαριασμό κροατικής μυστικής οργάνωσης, ο Βούλγαρος κομιτατζής Βλάντα Κρνοζέμσκι από τα Σκόπια που είχε εκπαιδευτεί στην Ουγγαρία με ιταλική χρηματοδότηση, δολοφονεί στη Μασσαλία τον βασιλιά Αλέξανδρο της Γιουγκοσλαβίας και τον υπουργό Εξωτερικών της Γαλλίας, Λουί Μπαρθού. Η ΚΤΕ αποφαινεται ότι δεν προκύπτει διεθνής συνωμοσία.

1944: Στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, ο Βρετανός πρωθυπουργός Τσόρτσιλ φτάνει στη Ρωσία για συνομιλίες με τον Στάλιν.

1962: Ανεξαρτητοποιείται η Ουγκάντα, μετά από σχεδόν 70 χρόνια βρετανικής κυριαρχίας.

1963: Πάνω από 2000 άνθρωποι πεθαίνουν όταν σπάει το φράγμα Βάιοντ, πλημμυρίζοντας το Λόνγκαρον και τρία ακόμη χωριά στη βορειοανατολική Ιταλία.

1970: Η χούντα της Καμπότζης καταργεί τη βασιλεία κι ανακηρύσσει τη δημοκρατία. Πέντε χρόνια αργότερα, οι Κόκκινοι Χμερ κατέλαβαν την εξουσία και κήρυξαν τη χώρα Λαϊκή δημοκρατία. Ως πρόσφατα, ο εμφύλιος συνεχιζόταν.

1990: Ο Νέλσον Μαντέλα επιστρέφει στο περίφημο νησί Ρόμπεν της Νοτίου Αφρικής και, μετά την συνάντησή του με τους κρατούμενους της φυλακής όπου πέρασε 20 χρόνια από τη ζωή του, δηλώνει ότι «τα συναισθήματα είναι πολύ έντονα».

2002: Η αρμόδια επιτροπή ανακοινώνει ότι οι χώρες Πολωνία, Ουγγαρία, Τσεχία, Σλοβακία, Λιθουανία, Λετονία, Εσθονία, Σλοβενία, Κύπρος και Μάλτα πληρούν τους όρους ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Βουλγαρία και Ρουμανία παραπέμφθηκαν για το 2007. Δεν ορίστηκε ημερομηνία για την έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Τουρκία.

2009: Η αρμόδια νορβηγική επιτροπή ανακοινώνει ότι το βραβείο Νόμπελ για την ειρήνη απονέμεται στον πρόεδρο των ΗΠΑ, Μπάρακ Ομπάμα.

2012: Η καγκελάρια της Γερμανίας, Άγκελα Μέρκελ, επισκέπτεται για έξι ώρες την Αθήνα και δηλώνει ότι επιθυμεί την παραμονή της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ με την προϋπόθεση ότι θα τηρηθούν οι δεσμεύσεις της.

2019: Η Τουρκία εισβάλλει στα κουρδικά εδάφη της Συρίας με διακηρυγμένο σκοπό «να δημιουργήσει ζώνη ειρήνης», ουσιαστικά αποβλέποντας στην γενοκτονία των Κούρδων.

Η 9^η Οκτωβρίου στον πολιτισμό

9 Οκτωβρίου 1835

Ο Καμίλ Σαιν Σανς

Κλασικιστής, φορμαλιστής, ψυχρός χαρακτήρας με τα έργα του να ξεχειλίζουν ακαδημαϊσμό, ο συνθέτης Καμίλ Σαιν Σανς δεν παύει να είναι από τους κορυφαίους της Γαλλίας, άξιος υπερασπιστής της γαλλικής ενόργανης μουσικής και αυτός που άνοιξε τον δρόμο στους Ντεμπισί και Ραβέλ. Γεννήθηκε στις 9 Οκτωβρίου 1835, στο Παρίσι, κι από μικρός έδειξε ότι διέθετε εκπληκτική μουσική μνήμη και αφτί. Πριν από τα πέντε του ήξερε

πιάνο. Στα πέντε, συνέθετε «από ένστικτο». Στα έντεκα, έδωσε την πρώτη του συναυλία, ερμηνεύοντας ένα κοντσέρτο του Μότσαρτ. Στα 13 του, γνωρίστηκε με τον Λιστ. Στα 25 του, ήταν παγκόσμια γνωστός πιανίστας με τους Λιστ, Μπερλιόζ, Μπίλοβ ανάμεσα στους θαυμαστές του. Στα 26 του, ήταν καθηγητής στη φημισμένη σχολή Νίντερμάργιερ. Δέκα χρόνια αργότερα, μετείχε στη δημιουργία της εθνικής εταιρείας μουσικής με κύριο αντικείμενο την προώθηση της γαλλικής μουσικής. Στα 1877, με πρωτοβουλία του Λιστ, παρουσιάστηκε στη Βαϊμάρη η όπερά του «Σαμφών και Δαλιδά». Ως το θάνατό του, συνέθεσε δώδεκα όπερες και πάνω από εκατό μελωδίες. Στα 87 του, μετακόμισε στο Αλγέρι. Πέθανε εκεί στις 16 Δεκεμβρίου 1921.

1701: Ιδρύεται στο Νιου Χάβεν του Κονέκτικατ, το Πανεπιστήμιο Γέιλ.

1829: Οι Τζορτζ και Ρόμπερτ Στέφενσον επιδεικνύουν την ατμομηχανή τους που, σέρνοντας γεμάτα βαγόνια, αναπτύσσει την ιλιγγιώδη για την εποχή ταχύτητα των 46 χλμ. την ώρα.

1908: Γεννιέται ο Γάλλος σκηνοθέτης, σεναριογράφος και παραγωγός, Ζακ Τατι (Ζακ Τάτισεφ). Κατά τη διάρκεια της καριέρας του, τρεις ολόκληρες δεκαετίες, γύρισε μόνο έξι ταινίες, μεταξύ των οποίων «Οι διακοπές του κ. Ιλό» και «Ο Θεός μου».

1940: Γεννιέται ο Βρετανός τραγουδοποιός, μουσικός και μέλος των «Μπιτλς», Τζον Λένον. Τον Δεκέμβριο του 1980 πυροβολήθηκε θανάσιμα από τον Μαρκ Τσάπμαν.

